

σεν ἐπὶ πέλους τὸ βιολίον του κατὰ τοῦ τοίχου, λέγων

— Παραιτούμαι. Εἶμαι κατπραμένος.

Ἀλλὰ μόλις ἀνεπύθη ἐπὶ τῆς κλίνης του, παρῆστησαν αὐτῷ ἀποτρόπαια φαντάσματα. Ἐν πρώτοις ὁ Ραῦμόνδος περιχαρῆς, φαιδρὸς, γαλόεις, τρέχων πρὸς τὸν Βρουνέλλην, ὅστις τὸν ἔσφιγγεν εἰς τὸ στήθος του καὶ τὸν ἀπεκάλει υἱόν του. Ἀφ' ἑτέρου ἡ Βαλερία τρέχουσα πρὸς τὸν Ραῦμόνδον, κατεδείκνυε διὰ τῶν βλεμμάτων καὶ τοῦ μειδιάματος αὐτῆς τὴν παραφορὰν τῆς ψυχῆς της λέγουσα πρὸς ἐκεῖνον. Ἔσο σύζυγός μου.

Μετ' αὐτὸν εὗρισκτο αἶφνης ἐν μέσῳ μιᾶς ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἤκούοντο ἤχοι ὀργάνων, καὶ ἡ Βαλερία, πλήρης κάλλους, προὐχώρει πρὸς τὸ θυσιαστήριον, γυνυκλιτοῦσα πλῆσιόν τοῦ Ραῦμόνδου, τοῦ ὁποίου τοιοῦτοτρόπως καθίστατο σύζυγος.

— Ὄχι! ὄχι αὐτὸ δὲν θά γείνη ποτὴ! ἀνέκραξεν ὁ Μάξιμος μὲ φωνὴν φοικιδῶσαν. Ραῦμόνδε, δὲν θά σοι παραχωρήσω τοιοῦτοτρόπως τὴν νίκην. Πρὶν τῆς ἀδυνατοῦ ταύτης πάλης, ἦν ἐφεύρεν ὁ θεὸς τῆς Βαλερίας, θά ὑπάρξῃ μία ἄλλη μεταξὺ ἡμῶν, πάλη αἵματος, καθ' ἣν εἰς τῶν δύο μας θά πέσῃ νεκρός... Ἄχ! ἄχ! ἄχ! προσέθηκε μειδιῶν, νὰ ὑπερασπισθῆς καλὰ, Ραῦμόνδε, διότι...

Καὶ ἠτοιμάσθη ἐνδυσόμενος νὰ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου καθ' ἣν δὲ στιγμήν ἐξήρχετο,

— Ἄν δὲν δεχθῇ τὴν πρόκλησίν μου;... ὦ! τότε θά τὸν φονεύσω.

Ὁ Ραῦμόνδος κατεῖχεν εἰς τὸ τέταρτον ὄροφωμα τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ διέτριβεν ὁ Βρουνέλλης, μικρόν τι δωμάτιον ἐκεῖ ἀφικόμενος ὁ Μάξιμος ἐστάθη ἵνα ἀναπνεύσῃ ὀλίγον. Ἐκεῖ ἤκουσε μουσικὴν μελωδίαν δυναμένην νὰ θέλξῃ καὶ τὸν ἀμουςώτερον ἄνθρωπον! Φωνή τις ἔψαλλε τὸ « Αἴλιον ἄσμα τῆς Ἰτέας » τοῦ Ροσσίνι. Χαίτων, ἐκπληκτος, ὠχρὸς ὁ Μάξιμος, ἔπεσε μάλλον ἢ ἠρείσθη ἐπὶ τινος τοίχου καὶ ἐκεῖ ἠεροῦτο τὴν θεῖαν μουσικὴν, καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ φοβούμενος μήπως χάσῃ τὴν μελωδίαν. Μύχιον μόνον στεναγμοὶ διέφευγον τὸ στήθος του ὅτε δὲ τὸ βιολίον ἔπκυσεν, ὁ Μάξιμος, ὡς παράφρων, ἐξώρμησεν ἐκ τῆς θύρας κρᾶζων

— Χαῖρε, Ραῦμόνδε, ἔσο εὐτυχῆς.

Ὁ Ραῦμόνδος μετ' ἀπορίας ἀκούσας τὸν ἦχον φωνῆς ἤνοιξεν αἰφνιδίως τὴν θύραν, ἀλλ' ὁ Μάξιμος εἶχε γίνει ἄφαντος.

Ἐκτοτε ὁ Μάξιμος δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶ-

κον τοῦ Βρουνέλλη, οὔτε εἰς τὸν διαγωνισμὸν παρευρέθη· ἐγνώσθη μόνον περὶ αὐτοῦ ὅτι ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων.

Ὁ Ραῦμόνδος ἐνίκησεν ὅλους τοὺς μετ' αὐτοῦ διαγωνισθέντας, οἱ δὲ κριταί, κατευχαριστήθentes ἐκ τῆς δυνάμεως, τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς χάριτος τοῦ ὀργάνου του, τῷ συνεχάρησαν καὶ τῷ ἔδωσαν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ταχέως ἤθελε φθάσει εἰς ὑψηλὴν περιωπῆν.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, μεγάλη ἐσορτὴ ἐτελειτο εἰς τὸν οἶκον τοῦ γηραιοῦ καθηγητοῦ, διότι ἐπαναγύριζον τὸν γάμον τῆς Βαλερίας καὶ τοῦ Ραῦμόνδου.

Ἐτη τινα μετέπειτα λόγος πολὺς ἐγίνετο περὶ ἐνὸς μουσικοῦ Γάλλου ὀνόματι Μαξίμου, ὅστις εἶχεν ἀποκτήσει ἐν Γερμανίᾳ μεγάλην ὑπόληψιν καὶ οὐ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπληροῦντο δακρύων ὀσάκις τὸν ἤκουον νὰ παιζῆ ἢ νὰ ψάλῃ τὸ « Αἴλιον ἄσμα τῆς Ἰτέας. »

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΕΠΙΘΑΛΛΑΣΣΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ.

Λεπτομερὲς περιγραρὴ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν μεσαιῶνα εὐκαταίᾳ ἦτο, ὡς πολλοῦ λόγου ἀξία διότι ἐκ ταύτης ἠθέλομεν μάθει τὰ ὀνόματα πολλῶν ἐκλιπουσῶν νῦν πόλεων τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τὸν χρόνον τῆς νέας ὀνοματοθεσίας. Περὶ σσότερον ἠθελον ὠφελῆσαι τὴν πατρίδα οἱ καθ' ὅλον τὸ μακρὸν ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα ἀκμάσαντες πολυάριθμοι λόγιοι τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, εἰ μὴ ἐξήντηλον καὶ πολυμάθειαν καὶ πνεῦμα εἰς συγγραρὴν ὀγκωδῶν συγγραμμάτων περὶ τῶν θρησκευτικῶν διενέξεων τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἀναμασσῶντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τετριμμένα ἀντικείμενα ἀναπτυχθέντα καὶ συζητηθέντα παντοιοτρόπως ἀπὸ τῆς ἐμφανισεώς των. Ἐὰν ἐγκατέλειπον καὶ ἀπλᾶς τινὰς σημειώσεις περὶ τῆς ἱστορίας καὶ γεωγραφίας τῆς πατρίδος των, σήμερον δὲν ἠθελον ὑπάρχει τόσα χάσματα, καὶ τόσαι ἀντιδοξίαι περὶ σπουδαίων γεγονότων διαδραματιζθέντων ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει, τῶν ὁποίων τὰ μὲν ἀπαρτήρητα διήλθον, τὰ δὲ ὑπὸ ἑτερογενῶν ἱστορικῶν ἐν παρόδῳ καὶ συγκεχυμένως ἀναφέρονται.

Ἄλλ' ἐν μέρει τὴν ἑλλειψιν ταύτην ἀναπληροῖ βιβλιαρίον τι περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος

τυπωθέν, καὶ σχεδὸν ἄγνωστον διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀντιτύπων. Τοῦ βιβλίου τούτου ὀνομαζομένου « Πορτολάνος, ἤτοι βιβλίον, ὅπου περιέχει » τοὺς λιμένας τῆς θαλάσσης, τὸ διάστημα ὅπου » εἶναι ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ ἄλλα πολλὰ » χρήσιμα εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, οἷς προσε- » τέθη ἐν τῷ τέλει καὶ πίναξ ὅπου ἐρμηνεύει » τοὺς ἑλληνικοὺς ἀριθμούς. » Ἐσχάτως μοι ἐ- » πίδειξεν ἀντίτυπον μοναδικὸν ἴσως ἐν Ἑλλάδι σωζόμενον ἐν τῇ πλουσίᾳ βιβλιοθήκῃ τοῦ ὁ Κ. Πυλῶτος Λάμπρος.

Συνεγράφη, ὡς εἰκάζεται, ὑπὸ ἀνωνόμου Ἑπτανησίου ἢ Ἡπειρώτου ναυτικοῦ κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα· χειρόγραφον δ' ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς ναυτιλλομένους Ἕλληνας μέχρι τοῦ 1659, ὅτε ὁ ἐκ Πάργας Δημήτριος Τάγιας διὰ τύπου ἐξέδωκεν εἰς χρῆσιν πάντων, προτάξας ἀθλίους τινὰς στίχους καὶ πίνακα τῶν περιχομένων. Περιγράφει εἰς 442 κεφάλαια τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν μέχρις Ἀγγλίας, καὶ Γροιλανδίας, καὶ ἰδίως τὰ τῆς Ἑλλάδος παράλια μετὰ μαθηματικῆς ἀκρίβειας.

Τὸ παρὰ Π. Λάμπρῳ ἀντίτυπον δὲν εἶνε τῆς κατὰ τὴν 157^η ἑκατονταετηρίδα πρώτης ἐκδόσεως, ἀνατυπώσεως γενομένης ἐν Βενετίᾳ παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος (1729;) ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἐὰν τὸ ἀνατυπωθὲν πρωτότυπον ὑπέστη μεταβρώμιασιν τοῦ λεκτικοῦ. Διόλου δὲ παράδοξον μὴ ἄνευ γλωσσικῆς τινος ἀλλοιώσεως ἀνεδημοσιεύθη, καθότι οὔτε μνεία γίνεται, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον παρὰ τοῖς ἐν Βενετίᾳ ὁμογενέσι τυπογράφοις περὶ ἀνατυπώσεως, ἀλλ' ἀπλῶς οἱ στίχοι καὶ ὁ πίναξ τοῦ Τάγιας προηγούνται ἀπραλλάκτως, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει, ἐπιτηδες ἴσως μὴ σημειωθέντος καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀνατυπώσεως. Πρὸς τοῦτοις εἰς ναυτικὸν ἡμερολόγιον τῶν ἀρχῶν τοῦ 12^{ου} αἰῶνος (1603-8) ἡ γλῶσσα στενὴν παριστᾷ συγγένειαν πρὸς τὴν τῆς ἀνατυπώσεως, διὰ τὴν ἕλθειν κατὰλλήλων ὄρων καταφευγόντων τῶν ἡμετέρων ναυτικῶν εἰς τὴν Ἰταλικὴν ὀνοματοθεσίαν, ἀφοῦ μάλιστα ἐκεῖσε ἰδίως ἐθαλασσοπλοῦν καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου ἐν Ἰταλίᾳ διητῶντο ἐμπορεύμενοι (4) ἀντίτυπον ὁμοίως τῆς πρώτης ἐκδόσεως θέλει χρῆ-

σιμεύσει καὶ ὡς μνημεῖον τῆς γλώσσης τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ναυτιλλομένων Ἑλλήνων, καὶ ἴσως ἐπισφραγίσει τὴν μέχρις εἰκασίας χωροῦσαν ἰδέαν μας.

Ὁ ἀνωνόμος συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ Λιμενοδείκτου, ἔμπειρος περὶ τὰ ναυτικά, πολλὰ ἰδίως ὁμμασι παράλια ἐπισκεφθεὶς, καὶ τὰς εἰς ἰδίαις κείρας περὶληφθεὶς πρὸς τὰς ἄλλων Ἰταλῶν προσθεῖς, συνέβραξε τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον, ὅπερ λίαν ἐχρησίμευσεν, διὰ τὸ εὐληπτον τῆς γλώσσης πολλάκις ἴσως ἀνατυπωθὲν εἰς χρῆσιν τῶν ναυτιλλομένων. Ἀντιγράφως δημοσιεύω τὴν περιγραφὴν τῶν παραλλίων τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἣς φανεροῦται ὅτι κατὰ τὸν 16^{ον} ἢ 157^{ον} αἰῶνα σχεδὸν ἐλαχίστη ὑπῆρχεν ἡ διαφορὰ ὡς πρὸς τὰς ὀνομασίας τῶν διαφορῶν πόλεων καὶ λιμένων, κατ' ἀντιπαροβολὴν πρὸς τὰς νῦν, μετὰ τοῦ ἐμμέτρου προλόγου τοῦ πρώτου ἐκδόντος Τάγια. Ἀφοῦ δυστυχῶς στερούμεθα Παιουσιῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ἃς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸν Πορτολάνον!

Κ. ΣΑΘΑΣ.

ΣΤΙΧΟΙ ΤΑΓΙΑ.

Στοὺς χιλίους πεντακοσίους πενήντα ὀκτὼ καὶ μία,
Ποῦ τρέχομαι τὴν σήμερον, ἀσάρκου οἰκονομία,
Σταῖς δεκαπέντε τοῦ Ἀπριλίου, ἡμέρα μία τετράδη,
Στὸ χέρι μου ἦρθε τὸ λοιπὸν, τικλὴ καὶ ὄχι βράδυ,
Ἐμένα τοῦ Δημητρίου Τάγια, ὡς με λέει,
Ἐ τὴν Μάργα εἶμαι τὸ λοιπὸν, στὸ χέρι μου εἶχε πέσει,
Ὁ Πορτολάνος, ἡ τιμὴ λέγω τῆς ναυτοσύνης,
Ποδόταν, Καραβοκυρῶν, βιβλίον δικαιοσύνης.
Ναυκλήρων τε καὶ Κόμητων καὶ ὅποιοι δελεάζει,
Καὶ ὅποιοι ναυτικὴ ἀγαπᾷ, γέρος καὶ παλικάρη,
Δὲν εἶχε δὲ τὸν πίνακα, μὰ γῶ τὸν εἶχα βάλει,
Γιὰ ναύρης εὐκολὸν ὅ,τι θεὸς, καὶ σώρθαι στὸ κεφάλι.
Καὶ εἰς τὸ νοῦ μου ὄβαλα, ἡ στάμπα δὲν τὸν ἔχει,
Οὐδὲ ὀλίγο, οὐδὲ πολὺ, ἐκ τούτου νὰ μετῆχη.
Λέγω στὴν στάμπα νὰ βληθῆ καθέννας νὰ μαθαίνει
Γιὰ τὴν τιμὴν τοῦ ὁ κάθε εἶς, ὅπου καὶ ἂν τυχαίη.
Γιατὶ πολλοὶ τὸν εἶχαι κρυμμένο, φυλαμένο,
Εἰς τὴν κασεῖλα δυνατὰ καὶ κατακλειδωμένο.
Πῶς νὰ τὸν ἔχουν μόν' αὐτοὶ νὰ φαίνονται μεγάλοι,
Νὰ τοὺς κρατοῦν ὡς ἂν ψηλὸ τάχα πῶς εἶν' κεφάλι.
Μὰ ὡς ἦλθεν εἰς τὸ χέρι μου, λέγω ἃς τότε δώσω
Στὴν στάμπα, νὰ τὸν ποκτηθῆ καθ' ἄνθρωπος ὡς τόσο.
Μόν' νὰ ἤξερη γράμματα, καὶ ἃς τὸν ἀγοράσῃ,
Ἄν εἶχῃ καὶ τὸν φίλον του, κοντὰ του νὰ τὸν κράξῃ.
Καὶ ὅποιοι δὲν ξέρει γράμματα, καὶ ἃς τὸν ἀγοράσῃ,
Καὶ ἃς βάλῃ ἄλλον σύντροπον, καὶ ἃς τοῦ τὸν διαβάσῃ.
Καὶ νὰ μαθαίη, ν' ἀγορεύῃ, καὶ νὰ μὴδὲ νυστάξῃ,
Καὶ νὰ περνοῦν οἱ λογισμοὶ, τὸν κόσμον νὰ μοιράξῃ.
Γιατὶ ἡ τέχνη τ' ἀγαπᾷ, καὶ τῶν ναυτῶν ἀρέσει,
Καὶ ὅπου ἀγαπᾷ τὸ πέλρακος, ἃς μὴν ψηφᾷ τορνέσι.

(4) Ναυτικὸς χάρτης τῆς μεσογείου συντεθεὶς περὶ τὰ 1680 ὑπὸ τινος Ἀντωνίου Καρβέλα, φέρει ἰταλικὰς ὀνομασίας τῶν διαφορῶν μερῶν δι' Ἑλληνικῶν γραμμάτων.